

отъ Провадия и тѣзи въ собственото имъ отечество. Тѣхната търговия още отъ самото начало била съ две бази — Дубровникъ и Турция. Забележителното е това, че въ ранната епоха на организиране тѣхната търговия на изтокъ, дубровчанитѣ не се нуждаели отъ чужди посредници. Въ най-лошия случай тѣ сж си служили само съ дубровчани-посредници. Всѣки търговецъ, който се връщаль въ Дубровникъ, е приемаль поржчки на своитѣ сънародници. Обикновения, типичния случай за тѣхната търговия въ Турция, е дубровчанитѣ да образувать съдружия между нѣколко души, едни отъ които сж оседвали въ българскитѣ земи, а други — въ Дубровникъ. Запазенъ е всецѣло единъ нотариаленъ договоръ за съдружие между нѣколко търговци — Димитри Сература, Михиель Сорго, Паоло Пиерици, Секондо Ненчи и Джиовани Раосиевичъ отъ 1593 г. Първитѣ трима трѣбвало да останатъ въ Дубровникъ, а останалитѣ двама въ София, или въ нѣкой другъ градъ на Изтокъ (Левантъ). Димитъръ, Михайлъ и Паоло внесли за капиталъ на съдружието 12,000 талера, отъ които 4000 талера въ венециански платове, дамаски и въ брой, а остатъка отъ 8000 талера — въ 4400 волски и 600 биволски кожи. Отъ тѣзи кожи 4000 броя сж били складирани въ Провадия, оценени за 2000 талера, съ всичкитѣ имъ разноси, направени за тѣхъ и 800 биволски кожи, складирани сжщо въ Провадия, на стойностъ 921 талера заедно съ разносикитѣ. Освенъ тѣхъ имало и други 2400 волски кожи, складирани въ Родосто, които, били купени по-рано и оценени за 400 талера; за превозъ на сжщитѣ отъ Провадия до Родосто и отъ тамъ до Анкона казанитѣ Сература, Сорго и Пиерицъ сж платили 1371 тал. или всичко споменатитѣ 2400 кожи сж стрували 3771 талера. За биволскитѣ кожи е изчисленъ превоза отъ Провадия до Родосто и Дубровникъ, — съ което стойността на кожитѣ е възлѣзла на 1307 талера. По-нататѣкъ казаното съдружие се задължило да осигурява всички стоки, които ще изпраща отъ България. Срокътъ на сжщото билъ опредѣленъ за 5 години, а следващата се на търговцитѣ провизиона — точно на 3%. Печалбитѣ отъ предприятияа трѣбвало да се дѣлятъ по равно¹⁾. Този подробенъ договоръ е едно указание, че търговията между Провадия и италианскитѣ и дубровнишки пазари презъ 16 в. била вече гвърде стабилна, регулирана и говори за едно начало твърде отдавнашно. Провадийскитѣ кожи, които въ продължение на повече отъ два вѣка сж имали сигуренъ пласментъ вънъ отъ границитѣ на турската империя, още въ началото, ако не и по-рано отъ 16 в. сж били експортирани за Дубровникъ, Анкона и другаде. Присѣтствието на дубровнишки търговци тукъ и голѣмата тѣхна търговия съ биволски кожи е констатирано и въ лѣгописа на Giuro Dause, който презъ 1598 г. преминаль презъ Провадия на пѣтъ за Баба Дагъ²⁾. Особеното, което се хвърля въ очи при прочитането на споменатия договоръ отъ 1598 г. сж онѣзи негови положения, които опредѣлятъ пѣтя на този износъ къмъ Родосто. Известно е, че най-краткия пѣтъ до морето е билъ пѣтя отъ Провадия до Варна. Презъ Варна се е изнасяла по-голѣмата частъ отъ стокитѣ още презъ епохата на II-то българско царство. И двата търговски договора, които сж били

¹⁾ Div. not. т. 129 f. 21V^o (отъ края на тома).

²⁾ Matkovic, P. ц. с. Rad. кн. 136 стр. 85.